

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä 1 (22)
15.11.2018
Taltionumero
5281
Diaarinumero
6324/1/17

Asia Ympäristölupaa koskeva valitus

Valittaja Rauman Satama Oy, Rauma

Päätös, jota valitus koskee

Vaasan hallinto-oikeus 5.12.2017 nro 17/0382/2

Asian aikaisempi käsittely

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksellään 14.3.2016 nro 52/2016/1 tarkistanut Rauman Satama Oy:n hakemuksesta sataman toimintaa koskevan ympäristöluvan lupamääräykset. Toiminnassa on noudatettava lupahakemuksessa esitettyä ja päätöksessä olevia lupamääräyksiä 1–27.

Aluehallintoviraston päätöksen päästöjä vesiin ja viemäriin sekä maaperään koskevat lupamääräykset 2 ja 7, melua koskeva lupamääräys 10, melun tarkkailua koskeva lupamääräys 20 ja selvilläolo- ja huolehtimisvelvoitetta koskeva 26 kuuluvat seuraavasti:

2. Konttien pesualueella pesuvedet on johdettava kiintoaineen erotuksen ja öljynerotuskaivon kautta sadevesiviemäriin silloin, kun ei käytetä pesuaineita, eikä kyseessä ole kemikaalikontti.

Pesuaineita käytettäessä vedet on johdettava jätevesiviemäriin tai umpisäiliöön ja toimitettava jätevedenpuhdistamolle.

Kemikaalikonttien pesussa syntyvä pesuvesi on johdettava umpikaivoon, josta vedet on toimitettava Oy Ekokem Ab:lle tai muuhun vastaavaan ympäristöluvalliseen käsittelyyn.

Tyhjennyksistä (kiintoaine, öljynerotus, kemikaalipitoiset vedet) ja käytetyistä pesuainemääristä (tuotetietoineen) on pidettävä kirjaa.

7. Laiturialueilta ja satamakentiltä poistettava lumi on läjitettävä maalle, merkityille lumenkaatopaikoille niin, ettei sulamisvesien mukana pääse leviämään lastijäämiä, hiekkaa, roskaa tai öljyä mereen tai muualle ympäristöön.

10. Sataman toiminnasta aiheutuva melutaso ei saa asumiseen ja lom asumiseen käytetyillä alueilla eikä virkistysalueilla ylittää päivällä (klo 7–22) ekvivalenttimelutasoa (L_{Aeq}) 55 dB eikä yöllä (klo 22–7) ekvivalenttimelutasoa 50 dB.

Melutasoa määritettäessä on tarvittaessa otettava huomioon melun isku- maisuus tai kapeakaistaisuus melun vaikutusalueella siten kuin valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) melutason ohjearvoista säädetään.

20. Luvan saajan on kolmen vuoden välein laadittava satamatoimintaa koskeva meluselvitys, joka sisältää melumallinnuksen, melupäästölähteiden mittauksia sekä tarkistusmittauksia Petäjäksi virkistysalueella sataman vastarannalla (MP7 ja MP6) ja louhinnan/laajennuksen jälkeen myös Iso-Saukossa (MP5). Meluselvitys tulee tehdä yhdessä Euroports Rauma Oy:n kanssa.

Varsinais-Suomen ELY-keskus voi melutilanteen mukaisesti edellyttää selvityksen tekemistä useammin tai sallia sen tekemisen tätä harvemmin.

26. Luvan saajan on oltava selvillä satama-alueella toimivien yritysten toiminnasta. Luvan saajan on huolehdittava, että satama-alueella toimivat yritykset ovat tietoisia tämän päätöksen määräyksistä esimerkiksi sopimusten ja satamajärjestyksen avulla ja että satamatoimintaa ja sen tukitoimintoja harjoittavat yritykset toimivat tämän päätöksen mukaisesti.

Aluehallintovirasto on perustellut päätöstään muun ohella seuraavasti:

Lupamääräysten yleiset perustelut

Melutasosta on annettu samat raja-arvot kuin aiemmassa ympäristöluvassa. Koska toiminnan odotetaan lisääntyvän lähivuosina ja koska melutaso läheisillä virkistys-, retkeily- ja ulkoilualueilla on jo luvan mukaisen melurajan tuntumassa, on toiminnan suunnittelussa ja toimintojen järjestämisessä kiinnitettävä erityisesti huomiota meluntorjuntaan. Melutasot Petäjäksi ja Iso-Saukon ympäristössä tulevat selvästi nousemaan satamakentän laajentuessa Ulko-Petäjäksi alueelle ja/tai mikäli nykyinen kallioeste puineen poistetaan Ulko-Petäjäksi koillisosasta. Meluesteen rakentaminen sataman koilliskulmaan on tällöin välttämätöntä. Hakijan esittämä estekorkeus (4 m konttikentästä) ei kuitenkaan todennäköisesti ole riittävä, koska nykyinen kallio on paikoin jopa yli 15 m korkea.

Hakija katsoo vastineessaan, että satamajärjestys on voimassa ainoastaan sataman hallinnoimilla alueilla, eikä se voi valvoa muita alueen toimijoita (alueet, joilla kaupunki vuokranantajana, Arctic Container Oy). Kuitenkin Rauman kaupunginhallituksen pöytäkirjan otteen (14.12.2015, § 623) mukaan ”Rauman Satama Oy:n satamajärjestystä noudatetaan myös niillä alueilla, jotka kaupunki on suoraan vuokrannut satama-alueen toimijoille”. Itse satamajärjestyksessä (1.7.2015) todetaan, että Rauman Satama Oy toimii satamanpitäjänä myös Rauman kaupungin puolesta. Satamajärjestyksessä todetaan niin ikään, että satamassa toimivien yritysten on huomioitava omat ympäristöluvut sekä satamanpitäjän ympäristölupa ja sopeutettava toimintansa niiden määräyksiin. Edelleen satamajärjestyksessä todetaan, että yritysten on luovutettava korvauksetta satamanpitäjälle kaikki sen lupamääräysten noudattamiseksi tarvittavat tiedot. Tällä perusteella luvassa on voitu antaa mm. määräys konttienpesuvesiä koskien.

Lupamääräysten yksilöityjä perusteluja

Määräykset 1–6. Määräykset on annettu, jotta päästöt maaperään ja merialueelle minimoidaan normaalitoiminnassa ja vuototapauksissa. Satamassa saatetaan käsitellä öljytuotteita lasteina tai polttoaineena.

Määräys 7. Lumen seassa voi olla lastijäämiä tai öljyä, jotka voivat levitä sulamisvesien mukana ympäristöön. Jätelain 13 §:n mukaan jätteestä tai jätehuollosta ei saa aiheutua mm. haittaa ympäristölle eikä roskaantumista.

Määräys 10. Määräyksessä on sovellettu valtioneuvoston päätöstä (993/1992) melutason ohjearvoista. Asuinalueita ja loma-asuntoja sekä virkistysalueita koskien on annettu samat raja-arvot, koska myös jälkimmäiset sijaitsevat taajamassa tai sen välittömässä läheisyydessä. Raja-arvot ovat samat kuin aikaisemmassa ympäristöluvassa.

Määräykset 20–22. Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista ja 62 §:n mukaan luvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan vaikutusten tarkkailusta. Meluselvitykset ovat tarpeen nykyisen ja odotettavissa olevan melutilanteen johdosta sekä meluntorjuntatoimien vaikutuksen selvittämiseksi. Hulevesitarkkailun avulla saadaan karkea käsitys sataman päästöistä mereen, millä on merkitystä merialueen yhteistarkkailun kustannusosuutta arvioitaessa.

Määräys 26. Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin kohdan 6 mukaan luvassa on annettava tarvittavat määräykset muista toimista, joilla ehkäistään, vähennetään tai selvitetään pilaantumista tai sen vaaraa. Luvan velvoitteet koskevat sellaisenaan luvan haltijaa satamatoiminnan

harjoittajana. Luvan haltijan on huolehdittava toiminnan koordinoinnista ja lupamääräysten noudattamisesta koko sataman alueella (lukuun ottamatta Pikisaaren satama-alue). Ympäristönsuojelulain 5 §:n mukaan toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa tai joka tosiasiallisesti määrää toiminnasta.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Vaasan hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään Rauman Satama Oy:n valituksen aluehallintoviraston päätöksestä enemmälti hyläten muuttanut lupamääräyksiä 7 ja 20 siten, että ne muutettuina kuuluvat seuraavasti (*muutokset kursivilla*):

”7. Elleivät työturvallisuusnäkökohdat muuta vaadi, laiturialueilta ja satamakentiltä poistettava lumi on läjitettävä maalle, merkityille lumenkaatopaikoille niin, ettei sulamisvesien mukana pääse leviämään lastijäämiä, hiekkaa, roskia tai öljyä mereen tai muualle ympäristöön.”

”20. Luvan saajan on kolmen vuoden välein laadittava satamatoimintaa koskeva meluselvitys, joka sisältää melumallinnuksen, melupäästölähteiden mittauksia sekä tarkistusmittauksia Petäjäksen virkistysalueella sataman vastarannalla (MP7 ja MP6) ja louhinnan/laajennuksen jälkeen myös Iso-Saukossa (MP5). Meluselvitys tulee tehdä yhdessä Euroports Rauma Oy:n kanssa.

Varsinais-Suomen ELY-keskus voi melutilanteen mukaisesti edellyttää selvityksen tekemistä useammin tai sallia sen tekemisen tätä harvemmin. *ELY-keskus voi tarvittaessa päättää melumittauspisteiden siirtämisestä.*”

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 12 a mukaan ympäristölupa on oltava pääosin kauppamerenkulun käyttöön tarkoitettulla ja yli 1 350 tonnin vetoisille aluksille soveltuvalla satamalla tai lastaus- tai purkulaiturilla.

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan mainitussa laissa tarkoitetaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavalla toiminnalla laitoksen perustamista tai käyttämistä sekä siihen teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvää toimintaa taikka alueen käyttämistä tai toiminnan järjestämistä siten, että siitä saattaa aiheutua ympäristön

pilaantumista. Saman momentin 8 kohdan mukaan tarkoitetaan toiminnanharjoittajalla luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa tai joka tosiasiallisesti määrää toiminnasta.

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (selvilläolovelvollisuus).

Ympäristönsuojelulain 7 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäisiksi.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset: 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista; 2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä; 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä; 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa; 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista; 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian ja materiaalien käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

Ympäristönsuojelulain 62 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta sekä toiminnan vaikutusten ja toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Luvassa on lisäksi annettava tarpeelliset määräykset jätelain 120 §:ssä säädetystä jätehuollon seurannasta ja tarkkailusta sekä jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelmasta ja sen noudattamisesta.

Lain esityöt

Hallituksen esityksessä ympäristönsuojelulaiksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 214/2013 vp) on todettu lain 5 §:n kohtien 3 ja 8 yksityiskohtaisissa perusteluissa muun ohella, että mainitut kohdat vastaisivat nykyisen ympäristönsuojelulain ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan ja toiminnanharjoittajan määritelmiä.

Aikaisemmin voimassa olleen ympäristönsuojelulain (86/2000) hallituksen esityksessä (HE 84/1999 vp) on todettu, että ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavana toimintana pidettäisiin laitoksen perustamista tai käyttämistä, alueen käyttämistä tai toiminnan järjestämistä. Edelleen perusteluissa on todettu, että toiminnan järjestämisenä pidettäisiin muun ohella satamien pitämistä.

Hallituksen esityksessä laiksi yksityisistä yleisistä satamista annetun lain sekä kunnallisista satamajärjestyksistä ja liikennemaksuista annetun lain kumoamisesta annetun (HE 236/2014 vp) on todettu osioissa ehdotetut muutokset muun ohella seuraavaa: ”Yleisillä satamilla tulee olla kunnanvaltuuston hyväksymä satamajärjestys, jossa on oltava tarpeelliset määräykset sataman käyttämisestä ja satama-alueella noudatettavasta järjestyksestä. Tämä osa on tarpeeton tai moninkertaista sääntelyä, koska satamat ovat muun muassa turvatoimivaatimuksiensa takia rajattuja alueita, joille pääsyä on valvottava, ja joilla noudatettavasta järjestyksestä aluetta hallitsevan satamanpitäjän on vastattava. Satamanpitäjä toimii alueella isännännoikeudella. Satamanpitäjällä itsellään on intressi määrätä satama-alueella noudatettavasta järjestyksestä ja laivan saapuessa satamaan noudattaa laivayhtiö edustajineen satamanpitäjän antamia ohjeita ja määräyksiä suoraan sopimuksen nojalla. Erillinen satamajärjestyksestä koskeva lainsäädäntö on näin ollen tarpeeton.”

Liikenne- ja viestintävaliokunta on viimeksi mainitusta hallituksen esityksestä antamassaan mietinnössä (LiVM 25/2014 vp) todennut muun ohella, että valiokunnan saaman selvityksen mukaan jatkossa satama-alueella noudatettavien ohjeiden ja määräysten sitovuus perustuisi mm. sopimukseen satamien ylläpitäjän ja sen käyttäjien välillä.

Asiassa saatu selvitys

Yleistä sataman toiminnasta

Ympäristölupahakemuksen mukaan Rauman Satama sijaitsee kaupungin keskustasta länteen pääosin Kompin, Iso-Hakunin ja Ulko-Petäjäksi alueella. Sataman alue kattaa hakemuksen mukaan kiinteistöt 684-402-12-0, 684-402-5-M503, 684-402-2-5-M604, 684-2-255-2, 684-2-256-1,

684-402-2-5 ja 684-2-9906-0. Hakemuksen mukaan Rauman sataman suurin operaattori Euroports Rauma Oy hallitsee vuokrasopimuksella Kompinlahteen rajoittuvaa Pikisaaren satamanosaa. Vuokrasopimus koskee kiinteistöjä 684-2-240-8 ja 684-2-240-9.

Hakemuksessa on todettu, että vuoden 2014 lopussa tapahtuva yhtiöittäminen on tuonut muutoksia alueen hallintasuhteisiin. Tähän mennessä alueen vuokralaiset ovat olleet Rauman kaupungin/Rauman satamaliikelaitoksen vuokralaisia. Jatkossa tilanne muuttuu siten, että kaupunki vuokraa osan satama-alueesta Rauman Satama Oy:lle ja osan suoraan muille satamassa toimiville yrityksille. Rauman Satamassa toimii hakemuksen mukaan useita ympäristöluvanvaraisia tai rekisteröinnin vaativia toimijoita.

Rauman sataman tavaraliikenne on vaihdellut vuosina 2004–2013 vuosittain 5–7 miljoonan tonnin välillä, josta viennin osuus on noin 60 % ja tuonnin 40 %. Sataman maksimikapasiteetti on noin 10 miljoonaa tonnia. Sataman operaattorina toimiva Euroports Rauma Oy omistaa lähes kaikki sataman halli- ja varastotilat. Yhtiön hallinnassa on varasto-, korjaamo-, toimisto-, huolto- ja tallitilaa yhteensä noin 270 766 m². Hallitsemiensa kiinteistöjen lisäksi Euroports Rauma Oy toimii operaattorina lähes koko sataman alueella. Esimerkiksi kaoliinin purkaminen tapahtuu kokonaisuudessaan sen toimesta. Konttienkäsittelyyn käytetään operaattorin konttipukkinosturia ja kolmea mobiilinosturia. Kontteja käsiteltiin 255 588 TEU-yksikköä vuonna 2013. Konttiliikenne on ollut vahvassa kasvussa ja satama varautuu 500 000 TEU-yksikön käsittelyyn.

Satamajärjestys

Hakemuksen täydennyksen 20.4.2015 liitteenä on toimitettu Rauman kaupungin satamajärjestys, joka on tullut voimaan 1.1.2009. Satamajärjestyksen 34 §:n mukaan satamassa käyvien alusten ja toimivien muiden yritysten on huomioitava kulloinkin voimassaolevat ympäristöluvut ja sopeutettava toimintansa niiden määräyksiin. Hakemuksen täydennyksen liitteenä toimitetussa 13.4.2015 päivätyssä luonnoksessa Rauman Satama Oy:n ja Rauman kaupungin satamajärjestykseksi on todettu kohdassa 6.1 muun ohella, että satamassa toimivien yritysten on huomioitava kulloinkin voimassaolevat omat ympäristöluvut sekä satamanpitäjän ympäristölupa ja sopeutettava toimintansa niiden määräyksiin. Edelleen on todettu, että yritysten on sallittava satamanpitäjän suorittaa satamatoiminnalle myönnettyjen ympäristölupien toimeenpanoon ja seurantaan tarvittavia tarkastuksia ympäristöluvan voimassaoloalueella olevissa tiloissa, koneissa ja laitteissa.

Konttien pesu

Hakemuksessa on todettu, että Pikisaaren satamanosassa sijaitsee konttipesupaikka (Arctic Container Oy). Hakemuksessa on päästölähteiden sekä vesistöön ja viemäriin kohdistuvien päästöjen laadun ja määrän osalta todettu muun ohella, että Euroports Rauma Oy:n IMO-kenttään rajoittuvalla Arctic Container Oy:n konttipesupaikalla suoritetaan keskimäärin 7 000 konttipesua vuodessa. Arctic Container Oy:n pesupaikka on asfaltoitu ja varustettu kaadoin sekä reunoilla olevin korotuksin, jotta pesuvedet eivät pääse suoraan sadevesiviemäriin, vaan ohjautuvat sinne öljynerotuskaivon kautta. Normaalipesuissa, joita on noin 90 % pesuista, käytetään pelkkää vettä. Öljynerotin on varustettu ylitäytönhälyttimellä. Konttien erikoispesuissa, joita on alle 10 % pesuista, käytetään laimennettua pesuaineliuosta. Pesuainetta kuluu 100 litraa vuodessa. Vaarallisia kemikaaleja sisältäviä kontteja on pesumäärästä alle 1 %. Niiden pesussa käytetään pelkkää vettä ja syntyvä pesuvesi ohjataan erikseen maan alle sijoitettuun umpikaivoon. Umpikaivosta pesuvesi toimitetaan Ekokem Oyj:lle.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 19.3.2015 täydennyspyynnössä tiedustellut yhtiöltä perusteluja sille, miksi Arctic Container Oy:n konttipesupaikka on selostettu Rauman sataman hakemuksessa eikä Pikisaaren sataman hakemuksessa, vaikka alue sijainnee aluerajauskartan perusteella Pikisaaren sataman alueella. Yhtiö on hakemuksen täydennyksessä 20.4.2015 todennut, että Arctic Container Oy:n konttipesupaikka sijaitsee Rauman kaupungilta vuokratulla alueella. Hakemuksen täydennyksen mukaan yhtiö hakee toiminnallista ympäristölupaa hallinnoimilleen alueille, jotka on kuvattu täydennyksessä olevassa kartassa ja hakemuksen täydennyksen liitekartassa. Karttatarkastelun perusteella Arctic Container Oy:n konttipesupaikka sijaitsee alueella A, joka hakemuksen täydennyksen mukaan on tarkoitus pitää Rauman Satama Oy:n toiminnallisen ympäristöluvan alla.

Meluselvitys ja kaavoitustilanne

Hakemusasiakirjoihin liitettyssä Rauman sataman Petäjäksi laajennuksen meluselvityksessä (FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy, 12.12.2014) on tarkasteltu Rauman sataman Petäjäksi laajennusalueen vaikutusta sataman aiheuttamaan melutasoon. Selvityksessä on todettu, että voimassa olevassa ympäristöluvassa lähimpien vapaa-ajan asuntojen on tullut sijaitsevan taajamassa. Lähimmät häiriintyvät kohteet on esitetty raportin kuvassa 3, jossa ne on merkitty Petäjäksi pohjoisrannalle. Lisäksi häiriintyvistä kohteista on todettu, että muut satamaa lähellä olevat kiinteistöt on lunastettu eivätkä ole enää alkuperäisessä käyttötarkoituksessa. Melumallinnuksen tuloksista on todettu, että laajennuksen jälkeen

lähimpien häiriintyvien kohteiden kohdalla keskiäänitasot ylittävät ohje-arvot joko osittain tai kokonaan oleskelualueiden kohdalla. Meluselvityksessä on esitetty kevättalvella 2014 suoritettujen melumittausten tulokset. Mittauksia on suoritettu muiden ohella Petäjäksi alueella sijaitsevilla mittauspisteillä MP7 ja MP6.

Valitukseen liitetyn Petäjäksi asemakaavakartan mukaan Rauman Satama Oy:n satama-alueeseen nähden vastarannalla oleva alue Petäjäksi lounaisosassa on asemakaavassa osoitettu suojaviheralueeksi (EV1). Kaavamääräyksen mukaan alueen puusto ja maasto tulee säilyttää luonnomukaisena. Aluetta ei saa aidata. Suojaviheralueesta pohjoiseen ja itään sijoittuvat alueet on osoitettu luonnontilassa säilytettäväksi puistoalueeksi (PL1) ja istutettavaksi kansanpuistoalueeksi (PI3). Luonnontilassa säilytettävää puistoaluetta koskevan kaavamääräyksen mukaan alueelle saa perustaa uimarantoja, venevalkamia, leikki- ja pallokenttiä sekä rakentaa näitä ja muuta yleistä virkistyskäyttöä varten tarpeellisia yksikerroksisia rakennuksia ja laitteita, joiden yhteenlaskettu kerrosala on enintään 1 % alueen pinta-alasta. Alueelle saa lisäksi rakentaa edellä mainittuja tarkoituksia varten teitä ja pysäköintialueita. Kaikissa toimenpiteissä tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että hanke soveltuu ympäristöön. Istutettavaksi kansanpuistoalueeksi osoitetulle alueelle saa kaavamääräyksen mukaan rakentaa yksikerroksisena kerrosalaltaan enintään 1 000 m²:n kurssikeskuksen, perustaa uimarantoja, venevalkamia, leikki- ja pallokenttiä sekä rakentaa näitä ja muuta yleistä virkistyskäyttöä varten tarpeellisia yksikerroksisia rakennuksia ja laitteita. Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 5 % alueen pinta-alasta. Alueelle saa lisäksi rakentaa edellä mainittuja tarkoituksia varten teitä ja pysäköintialueita. Kaikissa toimenpiteissä tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että hanke soveltuu ympäristöön.

Oikeudellinen arviointi ja lopputulos

Lupamääräys 2

Yhtiö on valituksessaan vaatinut, että lupamääräys 2 poistetaan kokonaan tai sitä muutetaan siten, että siinä annetaan määräyksiä Rauman Satama Oy:lle ainoastaan niissä rajoissa, mitä satamayhtiöllä on käytettävissään. Lupamääräys 2 koskee konttien pesutoimintaa, jota Rauman Satama Oy ei itse konkreettisesti harjoita.

Rauman Sataman satamatoimintaa koskevassa ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisessa Länsi-Suomen ympäristölupaviraston 28.2.2007 antamassa lupapäätöksessä numero 11/2007/2 on lupamääräyksessä 5 todettu muun ohella, että konttien pesuvedet tulee johtaa öljynerotuskai- von kautta sadevesiviemäriin. Pesuvesiä, jotka sisältävät pesuainetta, ei saa johtaa sadevesiviemäriin, vaan ne tulee johtaa vesihuoltolaitoksen

viemäriin tai kerätä talteen ja toimittaa jätevesienkäsittelylaitokselle. Edelleen lupamääräyksen 5 mukaan kemikaalikonttien pesuvedet tulee johtaa umpisäiliöön ja toimittaa käsiteltäväksi laitokseen, jonka ympäristönsuojelulain mukaisessa luvassa tai sitä vastaavassa päätöksessä tällaisen jätteen vastaanotto on hyväksytty. Mainitun ympäristöluvan kertoelmaosassa on todettu muun ohella, että Arctic Container Oy:n pesupaikka on asfaltoitu ja varustettu kaadoin sekä reunoilla olevin korotuksin.

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 3 kohta ja liitteen 1 taulukon 2 kohta 12 a huomioon ottaen ympäristöluvanvaraisen satamatoiminnan voidaan katsoa koskevan satamaan tulevien ja sieltä lähtevien tavaroiden lastausta ja purkausta laivoista, tavaroiden käsittelyä ja välivarastointia sataman toiminta-alueella sekä sataman laitteistojen, rakennusten ja rakennelmien ylläpitoa, korjausta ja huoltoa. Satama-alueen kiinteistöjen omistuksella tai osatoiminnan toteuttajalla ei ole ratkaisevaa merkitystä luvanvaraisuuden ulottuvuutta arvioitaessa. Konttien pesu on satamatoimintaan liittyvä keskeinen tukitoiminta ja sitä koskevat, esimerkiksi vesien keräilyyn, käsittelyyn ja johtamiseen liittyvät tarpeelliset lupamääräykset on lähtökohtaisesti annettava satamatoimintaa koskevassa ympäristölupapäätöksessä.

Asiassa on aluehallintovirastossa ollut lähtökohtaisesti kysymys mainitun Länsi-Suomen ympäristölupaviraston päätöksen lupamääräysten tarkistamisesta. Rauman Satama Oy ei ole 11.12.2014 päivätyssä ympäristöluvan tarkistushakemuksessa hakenut muutosta konttien pesutoimintaa koskevaan lupamääräykseen. Asiassa saadun selvityksen perusteella todettuna konttienpesupaikka sijaitsee Rauman Satama Oy:n satama-alueella. Kysymyksessä oleva konttienpesutoiminta on otettu huomioon jo ympäristöluvassa, jonka tarkistamisesta aluehallintovirasto on antanut valituksenalaisen päätöksen. Tarkistamishakemuksessa tai valituksessa hallinto-oikeudelle ei ole esitetty mitään sellaista selvitystä, jonka perusteella voitaisiin todeta, että toimintaa harjoittava yhtiö olisi hakenut toiminnalle omaa ympäristölupaa, että toiminta ei kuuluisi teknisesti ja toiminnallisesti Rauman Satama Oy:n harjoittaman satamatoiminnan yhteyteen tai että olosuhteet olisivat toiminnan harjoittamisen osalta olennaisella tavalla muuttuneet aikaisempaan lupaharkintaan nähden. Kysymys on asiassa saadun selvityksen perusteella ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa harjoittavan Rauman Satama Oy:n toiminnasta, kun otetaan huomioon mitä ympäristönsuojelulain edellä mainituissa perusteluissa on todettu. Tämän vuoksi luvassa on voitu ja on tullut määrätä myös konttien pesualueella syntyvien vesien johtamisesta ja tyhjennyksistä.

Hallinto-oikeus toteaa selvyiden vuoksi, että korkein hallinto-oikeus on 12.6.2009 antamassaan päätöksessä taltionumero 1524 (vuosikirjaratkaisu KHO 2009:55) todennut, että tuolloin valituksen kohteena olevalla

määräyksellä satamatoiminnan järjestäjälle oli asetettu sille kuuluvien mahdollisuuksien rajoissa velvollisuus huolehtia siitä, että satamatoimintaa ja sen tukitoimintoja harjoittavien yritysten toiminta oli satamatoiminnalle myönnetyn ympäristöluvan mukaista. Valituksen kohteena olevalla lupamääräyksellä 2 ei ole voitu eikä ole tarkoitettu asettaa Rauman Satama Oy:lle laajempaa vastuuta kuin sillä satamatoiminnan harjoittajana tosiasiallisesti on. Rauman Satama Oy:llä olevat mahdollisuudet satamanpitäjänä ohjata ja määrätä alueella toimivia yrityksiä eivät ole yhtiön väittämällä tavalla kaventuneet yksityisistä yleisistä satamista annetun lain tultua kumotuksi, kun otetaan huomioon mitä mainitun lain kumoamisesta annetun lain esitöissä on todettu. Mainitut seikat huomioon ottaen valitus on hylättävä siltä osin kuin se kohdistuu lupamääräykseen 2. Mikäli Arctic Container Oy hakee myöhemmin ympäristölupaa toiminnalleen, voi Rauman Satama Oy vastaavasti hakea muutosta nyt esillä olevaan ympäristölupaan.

Lupamääräys 7

Yhtiö on valituksessaan vaatinut, että lupamääräystä 7 on muutettava siten, että laiturialueilta ja satamakentiltä poistettava lumi on mahdollisuuksien mukaan läjitettävä lupamääräyksestä ilmenevällä tavalla sen sijaan, että näin olisi tehtävä poikkeuksetta. Vaatimusta on perusteltu työturvallisuuteen liittyvillä seikoilla.

Kun otetaan huomioon yhtiön valituksessaan esittämän vaatimuksen sisältö ja sen perustelut sekä hallintolainkäyttölain 27 §:n 1 momentti, ei lupamääräystä 7 voida muuttaa aluehallintoviraston lausunnossa ja yhtiön vastaselityksessä esitetyllä tavalla siten, että määräys koskisi aikaisempaa lupaa vastaavalla tavalla vain likaantuneen lumen läjittämistä. Kun otetaan huomioon yhtiön valituksessa esittämä vaatimus ja sen perustelut, on hallinto-oikeus ratkaisukohdasta ilmenevällä tavalla yhtiön valituksen tältä osin enemmän hyläten muuttanut lupamääräystä 7 siten, että läjittämistä koskevasta pääsäännöstä voidaan poiketa yhtiön valituksessa mainituista työturvallisuuteen liittyvistä syistä, koska lumen läjittämättä jättäminen valituksessa tarkoitetuilta suppeilta alueilta ei ole ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 ja 3 momentit huomioon ottaen välttämätöntä.

Lupamääräys 20

Rauman Satama Oy on valituksessaan vaatinut lupamääräyksen 20 muuttamista siten, että siitä poistetaan velvoite melumittauksille Petäjäksen virkistysalueella mittauspisteissä MP7 ja MP6. Vaatimusta on perusteltu sillä, että Petäjäksessä ei ole enää lupamääräyksessä 20 todettua virkistysaluetta, vaan asemakaavan mukainen suojaviheralue.

Asiassa saadun selvityksen perusteella Petäjässä on edelleen suojaviheralueen lisäksi myös virkistysalueita. Lupamääräyksessä 20 mainitut mittauspisteet eivät enää karttatarkastelun perusteella sijaitse virkistysalueella, vaan ainakin mittauspiste MP 7 sijaitsee suojaviheralueella. Lupamääräys 20 on tältä osin hieman epätasallinen, mutta hallinto-oikeus katsoo, ettei lupamääräyksen sanamuodolla ole olennaista merkitystä eikä sitä ole valituksesta tältä osin syytä muuttaa. Kun otetaan huomioon ympäristönsuojelulain 62 §:n 1 momentti, on lupamääräyksellä 20 tarkoitus saada tietoa toiminnan vaikutuksista. Tähän nähden mittauksien tekemistä mittauspisteessä MP7 ei voida pitää lähialueen ominaispiirteet ja kaavoitustilanne huomioon ottaen sillä tavoin tarpeettomana tai lainvastaisena, että lupamääräystä 20 olisi tässä vaiheessa syytä muuttaa. Myös suojaviheralueella suoritettavilla mittauksilla saadaan tietoa toiminnan melutasoista, vaikka aluetta ei lähtökohtaisesti ole pidettävä lupamääräyksessä 10 tarkoitettuna virkistysalueena. Kaavoitustilanteen muuttamisen vuoksi hallinto-oikeus kuitenkin yhtiön valituksen enemmälti hyläten siinä esitetyn vaatimuksen johdosta lisää lupamääräykseen 20 mahdollisuuden siitä, että ELY-keskus voi erikseen päättää melumittauspisteiden siirtämisestä.

Lupamääräys 26

Rauman Satama Oy on valituksessaan vaatinut, että lupamääräyksestä 26 poistetaan määräys siitä, että Rauman Satama Oy huolehtii siitä, että satamatoimintaa ja sen tukitoimintoja harjoittavat yritykset toimivat ympäristölupapäätöksen mukaisesti.

Lupamääräystä 26 sisällöltään lähes vastaava määräys (lupamääräys 23) on sisällytetty 28.2.2007 annettuun tarkistettavaan ympäristölupaan. Rauman Satama valitti mainitusta ympäristölupapäätöksen lupamääräyksestä 23 Vaasan hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus totesi 12.6.2009 antamassaan päätöksessä taltionumero 1524 muun ohella, että lupamääräyksen lausuma luvan saajan velvollisuudesta huolehtia siitä, että satamatoimintaa ja sen tukitoimintoja harjoittavat yritykset toimivat ympäristölupapäätöksen mukaan ei tarkoittanut sitä, että ympäristöluvan haltija olisi asetettu vastuuseen alueella toimivien itsenäisten yrittäjien toiminnasta ja että määräyksellä ei oltu annettu eikä voitukaan antaa luvansaajalle niitä oikeuksia ja velvollisuuksia, joita ympäristönsuojelulaissa tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on. Mainittua korkeimman hallinto-oikeuden lausumaa toteamusta voidaan pitää lainmukaisena myös nykyisen ympäristönsuojelulain voimassa ollessa. Kun lisäksi otetaan huomioon, mitä edellä tässä päätöksessä viitatuissa yksityisistä yleisistä satamista annetun lain, oikeastaan yksityisistä yleisistä satamista annetun lain sekä kunnallisista

satamajärjestyksistä ja liikennemaksuista annetun lain kumoamisesta annetun lain, perusteluissa on todettu, eivät sataman pitäjän mahdollisuudet vaikuttaa sopimuksin ja muin järjestelyin alueella toimiviin yrityksiin ole sillä tavoin vähentyneet, että lupamääräystä 26 olisi syytä tästäkään syystä muuttaa. Valitus on näin ollen lupamääräykseen 26 kohdistuvalta osin hylättävä.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Rauman Satama Oy on valituksessaan vaatinut, että ympäristöluvan lupamääräyksiä 1, 7, 20 ja 26 muutetaan seuraavasti:

Lupamääräys 2 on poistettava kokonaan tai sitä on muutettava siten, että siinä annetaan määräyksiä ainoastaan Rauman Satama Oy:lle niissä rajoissa, mitä satamayhtiöllä on käytettävissään.

Lupamääräys 7 on muutettava kuulumaan seuraavasti (vaaditut muutokset kursiivilla): ”Laiturialueilta ja satamakentiltä poistettava lumi on *mahdollisuuksien mukaan* läjitettävä maalle, merkityille lumenkaatopaikoille niin, ettei sulamisvesien mukana pääse leviämään lastijäämiä, hiekkaa, roskaa tai öljyä mereen tai muualle ympäristöön.” Vaihtoehtoisesti lupamääräykseen voidaan lisätä sana ”likaantunut”, ja lupamääräyksen alku voidaan muuttaa kuulumaan: ”Laiturialueilta ja satamakentiltä poistettava likaantunut lumi on - - - .”

Lupamääräykseen 20 sisältyvä velvoite melumittauksille Petäjäksen virkistysalueella (MP7 ja MP6) on poistettava tai mittauspisteitä siirrettävä siten, että ne eivät sijaitse suojaviheralueella.

Lupamääräyksestä 26 on poistettava sen loppuosa siten, että määräys muutettuna kuuluu seuraavasti: ”Luvan saajan on oltava selvillä satama-alueella toimivien yritysten toiminnasta. Luvan saajan on huolehdittava, että satama-alueella toimivat yritykset ovat tietoisia tämän päätöksen määräyksistä esimerkiksi sopimusten ja satamajärjestyksen avulla.”

Vaatimuksensa tueksi yhtiö on uudistanut asiassa aikaisemmin esittämiensä ja lisäksi esittänyt seuraavaa:

Konttien pesua koskevat vaatimukset

Lupamääräyksessä 2 on edellytetty Rauman Satama Oy:ltä toimenpiteitä koskien konttien pesuvesien johtamista ja kirjanpitoa. Kyseessä ei kuitenkaan ole Rauman Satama Oy:n toiminta. Lupamääräystä tulee vähintään muokata siten, että siinä annetaan määräyksiä ainoastaan Rauman Satama Oy:lle niissä rajoissa, mitä satamayhtiöllä on käytettävissään.

Toisin kuin hallinto-oikeus antaa ymmärtää, yhtiön lupahakemuksesta ilmenee yksiselitteisesti, että puheena olevassa konttienpesupaikassa on kyse Arctic Container Oy:n toiminnasta. Rauman Satama Oy on jo ympäristölupakäsittelyn kuluessa katsonut, että se ei voi valvoa muita alueen toimijoita. Tämä yhtiön kanta on todettu myös ympäristölupapäätöksessä.

Viranomaisten tehtävänä on selvittää, tarvitseeko Arctic Container Oy ympäristölupaa ja tarvittaessa velvoittaa kyseinen yhtiö hakemaan lupaa. Rauman Satama Oy:n velvollisuuksiin tämä ei kuulu. Rauman Satama Oy:n vastuuta voi laajentaa sillä perusteella, että hallinto-oikeuden mielestä toisen alueella olevan yhtiön olisi tullut hakea ympäristölupaa.

Hallinto-oikeuden päätös on epäjohdonmukainen. Siinä on katsottu, että valituksen kohteena olevalla lupamääräyksellä 2 ei ole voitu eikä ole tarkoitettu asettaa Rauman Satama Oy:lle laajempaa vastuuta kuin sillä satamatoiminnan harjoittajana tosiasiallisesti on. Toisaalta hallinto-oikeus on kuitenkin hyväksynyt sen, että lupamääräyksessä 2 on asetettu sellaisia yksityiskohtaisia määräyksiä jätevesien johtamisesta, umpikaivojen tyhjennyksestä sekä kirjanpidosta, jotka liittyvät yksinomaan toisen yhtiön toimintaan.

Lumen läjittäminen maalle

Lumen kerääminen on vaikeaa ja työturvallisuuden kannalta riskialtista. Aiemmassa ympäristöluvassa on edellytetty ainoastaan likaantuneen lumen läjittämistä maalle. Aluehallintovirasto on lausunnossaan hallinto-oikeudelle todennut, että määräyksen sisältöä ei ollut tarkoitus muuttaa ja että määräykseen on syytä lisätä sana likaantunut.

Hallinto-oikeus on kuitenkin muuttanut lupamääräystä siten, että läjittämistä maalle edellytetään ”elleivät työturvallisuusnäkökohdat muuta vaadi”. Perusteluissa hallinto-oikeus on katsonut muun muassa, että aiemman lupapäätöksen ja aluehallintoviraston esittämän muotoilun mukainen lupamääräys ei ole mahdollinen, kun otetaan huomioon valituksessa esitetty vaatimus, sen perustelut sekä hallintolainkäyttölain 27 §:n 1 momentti.

Hallinto-oikeus on antanut hallintolainkäyttölain 27 §:n 1 momentille merkityksen, joka on vastoin säännöksen vakiintunutta tulkintaa ympäristölupa-asioissa.

Yhtiön valituksessa hallinto-oikeudelle on perusteluna viitattu työturvallisuuden lisäksi lumen keräämisen vaikeuteen sekä lumen likaantuneisuuteen. Yhtiön vaatimus on muotoiltu siten, että velvoite läjittää lunta

maa-alueille jäisi hyvin pitkälle yhtiön omaan harkintaan (”mahdollisuuksien mukaan”). Vastaselitysvaiheessa yhtiö ilmoitti hyväksyvänsä aluehallintoviraston esittämän muotoilun, jossa päätös koskisi vain liikaantunutta lunta. Vastaselitysvaiheessa aiempaa voimakkaammin esiin nostettu viittaus muuhun kuin liikaantuneeseen lumeen ei ole merkinnyt hallintolainkäyttölain 27 §:n 1 momentin tarkoittamaa uutta vaatimusta.

Petäjäksi kaavoitustilanne

Yhtiö on valituksessaan hallinto-oikeudelle vaatinut melumittauspisteiden MP6 ja MP7 poistamista. Vastaselitysvaiheessa yhtiö totesi, että mittauspiste MP7 voidaan siirtää aluehallintoviraston ehdotuksen mukaisesti tarkkailupisteen MP6 itäpuolelle. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen, mutta lisäsi lupamääräyksen kohdan, jonka mukaan ELY-keskus voi tarvittaessa päättää melumittauspisteiden siirtämisestä.

Melumittausten tarkoituksena on saada tietoa melusta häiriintyvien kohteiden kohdalla. Petäjäksi mittauspisteiden tarkoituksena on saada tietoa virkistysalueiden melusta, mitä koskee lupamääräys 10. Melumittausten tekeminen suojaviheralueilta on ympäristövaikutusten selvittämisen kannalta turhaa ja antaa harhaanjohtavan kuvan melusta.

Hallinto-oikeuden päätöksen mukaan asian ratkaisu siirtyisi uuteen ELY-keskuksessa käytävään prosessiin. Tämän olisi turhaa ja perusteetonta. Määräys on myös oikeudellisesti kyseenalainen, koska ympäristönsuojelulain 65 §:n mukaan luvassa annettuja tarkkailumääräyksiä muuttaa lupaviranomainen, ei ELY-keskus.

Melumittauspisteiden sijainti ympäristöluvassa on ollut virheellinen, ja niitä tulee muuttaa ennen kuin lupapäätös tulee lainvoimaiseksi. Asiaa ei voi jättää myöhemmän ELY-keskuksessa käytävän prosessin varaan. Selvyyden vuoksi yhtiö on kuitenkin todennut, että se ei vaadi hallinto-oikeuden lupamääräykseen tekemän lisäyksen (”ELY-keskus voi tarvittaessa päättää melumittauspisteiden siirtämisestä”) poistamista.

Vastuu muista satamassa toimivista toiminnanharjoittajista

Valituksessaan hallinto-oikeudelle yhtiö vaati, että lupamääräyksestä 26 poistetaan kohta, jonka mukaan luvan saajan on huolehdittava, että muut yritykset toimivat lupapäätöksen mukaisesti. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen viitaten korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuun KHO 2009:55 sekä siihen, että satamanpitäjän mahdollisuudet vaikuttaa sopimuksin ja muin järjestelyin alueella toimiviin yrityksiin eivät ole sillä tavoin vähentyneet, että lupamääräystä 23 olisi tästäkään syystä muutettava.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa KHO 2009:55 on katsottu, että kyseessä olevan kaltaisella määräyksellä ei ollut annettu eikä ollut voitukaan antaa luvansaajalle niitä oikeuksia ja velvollisuuksia, joita ympäristönsuojelulaissa tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on. Korkein hallinto-oikeus mainitsi myös, että määräyksellä ei myöskään ollut asetettu ympäristöluvan haltijaa vastuuseen alueella toimivien itsenäisten yrittäjien toiminnasta.

Edellä mainitun ratkaisun KHO 2009:55 perustelut sopivat huonosti yhteen lupamääräyksen sanamuodon kanssa. Ratkaisun perustelun mukaan määräyksellä ei ole asetettu ympäristöluvan haltijaa vastuuseen itsenäisten yrittäjien toiminnasta. Määräyksen sanamuodon mukaan luvan saajan on kuitenkin huolehdittava, että yritykset toimivat lupapäätöksen mukaisesti.

Määräyksen sanamuoto asettaa luvan haltijan kohtuuttomaan ja lainvastaiseen vastuuseen muiden toiminnanharjoittajien toiminnasta. Asiassa tulee lisäksi ottaa huomioon muuttuneet olosuhteet, koska satamajärjestyksen merkitys on muuttunut olennaisesti yhtiön hallinto-oikeudelle tekemässä valituksessa esittämällä tavalla. Hallinto-oikeuden päätös on näin ollen kumottava ja yhtiön valitus hyväksyttävä.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualue on ilmoittanut, ettei sillä ole valituksen johdosta uutta lausuttavaa.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousryhmälle on varattu tilaisuus lausunnon antamiseen valituksen johdosta. Lausuntoa ei ole annettu.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on antanut valituksen johdosta lausunnon, jossa on esitetty seuraavaa:

Lupamääräys 2 tulee säilyttää ennallaan. Kuten ympäristölupapäätöksen yleisperusteluissa todetaan, Rauman sataman satamajärjestyksessä on velvoitettu sataman alueella toimivia yrityksiä noudattamaan Rauman sataman ympäristölupaa. Sekä Rauman Satama Oy:n (17.6.2015) että Rauman kaupunginhallituksen (14.12.2015) vahvistamassa satamajärjestyksessä todetaan seuraavasti:

”Satamassa toimivien yritysten on huomioitava kulloinkin voimassaolevat omat ympäristöluvat sekä satamanpitäjän ympäristölupa ja sopeutettava toimintansa niiden määräyksiin. Lisäksi yritysten on noudatettava näiden lupien perustella annettuja erillismääräyksiä.

Sataman alueella toimivien yritysten on nimettävä yhteyshenkilö ympäristöasioiden hoitamista varten.

Yritysten on sallittava satamanpitäjän suorittaa satamatoiminnalle myönnettyjen ympäristölupien toimeenpanoon ja seurantaan tarvittavia tarkastuksia ympäristöluvan voimassaoloalueella olevissa tiloissa, koneissa ja laitteissa.

Yritysten on luovutettava korvauksetta satamanpitäjälle kaikki sen lupamääräysten noudattamiseksi tarvittavat tiedot sekä osallistuttava lupamääräysten edellyttämiin ympäristöselvityksiin, sikäli kuin ne kohdistuvat kyseisen yrityksen toimintaan satama-alueella.”

Lisäksi satamajärjestyksen yleisiin säännöksiin on kirjattu, että satamajärjestyksen määräyksiä ja ohjeita noudatetaan niillä Rauman kaupungin omistamilla alueilla, jotka on vuokrattu satamatoimintaa varten Rauman Satama Oy:lle tai muille satama-alueen toimijoille, ja että Rauman Satama Oy toimii satamanpitäjänä myös Rauman kaupungin puolesta.

Edellä esitetyn perusteella satamajärjestys velvoittaa sataman alueella toimivat yritykset osallistumaan omalta osaltaan ympäristöluvan toimeenpanemiseen. Näin ollen satamayhtiöllä on tosiasialliset mahdollisuudet huolehtia merikonttien pesutoiminnan luvantumukaisuudesta ja muun muassa vaatia sellaista kirjanpitoa, josta käy ilmi menettelytavat lupamääräyksen 2 tarkoittamissa tilanteissa sekä konttien pesussa käytetyt pesuainemäärät. Satamayhtiö on myös omalla vahvistuksellaan sitoutunut noudattamaan satamajärjestystä.

Lupamääräys 7 tulee säilyttää ennallaan. Nykyisessä muodossaan määräys takaa keskeisen työturvallisuusnäkökohdan huomioon ottamisen. Mereen läjittämisen salliminen lumen keräämisen vaikeuden tai lumen puhtauden perusteella tietäisi valvonnan kannalta hankalia tulkintatilanteita, ja käytännössä lumen puhtauden sekä keräämisen vaikeuden arviointi jäisivät pitkälti satamayhtiön oman harkinnan varaan. Kiistatilanteissa olisi hankalaa jälkikäteen arvioida, onko määräystä noudatettu asianmukaisesti. Työturvallisuuskriteerit ovat myös määriteltävissä yhteisesti hyväksyttävällä tavalla ennakolta. Lumen riittävä puhtaus tai keräämisen vaikeus taas joudutaan arvioimaan tilannekohtaisesti.

Vastaava lupamääräys kuin lupamääräys 7 nykyisessä muodossaan on saanut lainvoiman Euroports Rauma Oy:n Pikisaaren sataman ympäristöluvassa. Erisisältöisen veloitteen asettamiselle ei ole perusteita samaan satamatoimintakokonaisuuteen kuuluvilla alueilla.

Lupamääräys 20 tulee säilyttää ennallaan. Vaasan hallinto-oikeus on lisännyt määräykseen virkkeen, jonka perusteella ELY-keskus voi tarvittaessa päättää melumittauspisteiden siirtämisestä. Tämän muutoksen jälkeen määräys täyttää asiasisällöltään satamayhtiön vaatimuksen. Mittauspisteiden sijainnin suhteellisen vähäinen tarkistaminen Petäjäksen

alueella siten, että pisteet edustavat paremmin häiriintyviä kohteita, ei ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ole niin merkittävä asia, että siitä tulisi päättää luvassa. Mittauspisteiden sijaintia voidaan muuttaa ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla.

Lupamääräys 26 tulee säilyttää ennallaan. Ympäristöluvan haltijana Rauman Satama Oy:n tulee huolehtia, että muut sen toiminta-alueella sijaitsevat yritykset noudattavat ympäristölupaa. Esimerkiksi lupamääräyksessä 2 tarkoitettu merikonttien pesutoiminta on sataman tukitoimintaa, jota harjoittavat muut yritykset kuin Satama itse.

Rauman kaupunginhallitus on antanut valituksen johdosta lausunnon, jossa on todettu, että Rauman Satama Oy:n valituksessaan vaatimat muutokset ympäristölupaan ovat perusteltuja valituksessa esitetyt perustelut huomioon ottaen.

Rauman ympäristö- ja lupalautakunta on antanut valituksen johdosta lausunnon, jossa on esitetty seuraavaa:

Ympäristölautakunta pitää tärkeänä, että Arctic Container Oy:n toiminta, kemikaalikonttien pesuvesien käsittely ja jätevesien johtaminen mereen sekä konttien korjaamisesta aiheutuva merkittävä, iskumainen melu ovat lupaohjauksen ja toiminnan valvonnan piirissä. Lautakunta pitää parhaana, että määräykset ympäristön pilaantumisen estämisestä annettaisiin erillisessä, Arctic Container Oy:n toimintaan myönnettävässä ympäristöluvassa ja toiminnasta määrääminen ei olisi enää Rauman Satama Oy:n luvassa tarpeen. Melua on jatkossakin voitava tarkastella osana satamatoimintojen aiheuttamaa melukokonaisuutta.

Lumen läjittämistä koskevassa lupamääräyksessä oleellista on estää likaantuneen, merkittävästi lastijäämiä tai roskia sisältävän lumen joutuminen mereen. Käytännön ja valvonnan kannalta voisi edelleen olla toimiva määräys, joka kieltää vain likaantuneen lumen lykkäämisen mereen.

Vastarannan suojaviheralueelta ei vapaa-ajan asumisen loppumisen vuoksi ole tarpeen mitata melua, mutta mittausarve ei ole ratkaisevasti vähentynyt. Poistettavaksi ehdotettujen melumittauspaikkojen suunnassa, vieläpä verraten lähellä on edelleen virkistyskäytössä olevia kiinteistöjä. Poistamisen sijasta mittauspaikkoja tulee siirtää nykytilanteen mukaisesti. Lupamääräyksissä on ennakoitu satamatoiminnan laajenevan Ulko-Petäjäkseen, sen vielä rakentamattomalle osalle. Tämä tulee lisäämään melun leviämistä virkistysseuriston, vapaa-ajan kiinteistöjen ja vakinaisen asutuksenkin suuntaan.

Pro Petäjäs ry ja Harri Vanne ovat antaneet valituksen ja annettujen lausuntojen johdosta vastineen, jossa on esitetty valituksen hylkäämistä. Vastineessa on muun ohella lausuttu, että ympäristöluvan melutasomääräyksiä ei ole rajoitettu koskemaan vain kiinteistöjä, vaan ne koskevat koko virkistysaluetta, joka alkaa välittömästi suojaviheralueen rajalta. Kysymyksessä on yksi kaupungin tärkeimmistä merellisistä retkeilykohteista.

Rauman Satama Oy on antanut annettujen lausuntojen ja vastineen johdosta vastaselityksen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian.

Lupamääräyksen 20 ensimmäinen kappale muutetaan kuulumaan seuraavasti (*muutokset kursivilla*):

”20. Luvan saajan on kolmen vuoden välein laadittava satamatoimintaa koskeva meluselvitys, joka sisältää melumallinnuksen, melupäästölähteiden mittauksia sekä tarkistusmittauksia *sataman vastarannalla Petäjän asemakaavan mukaisella PL1-alueella eli luonnontilassa säilytettävällä puistoalueella (mittauspiste MP6) sekä mittauspisteessä, joka sijoitetaan mittauspisteen MP6 itäpuolelle asemakaavan mukaiselle PL1-alueelle (mittauspiste MP7)* ja louhinnan/laajennuksen jälkeen myös Iso-Saukossa (MP5). Meluselvitys tulee tehdä yhdessä Euroports Rauma Oy:n kanssa.”

- - -

Muutoin valitus hylätään. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta ei muutoin muuteta.

Perustelut

Lupamääräys 20

Lupamääräyksen 20 mukainen melun mittauspiste MP7 sijaitsee Petäjässä asemakaavan mukaisella suojaviheralueella. Alueella aikaisemmin sijainneet loma-asunnot on lunastettu. Ympäristölupapäätöksen lupamääräyksen 10 mukaiset asumiseen ja loma-asumiseen käytetyillä alueilla sekä virkistysalueilla noudatettavat melutason enimmäisarvot eivät koske suojaviheraluetta. Edellä lausutun vuoksi melun mittaamista tällä alueella ei ole ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin 1 kohta huomioon ottaen pidettävä tarpeellisena. Yhtiö on hallinto-oikeudelle

antamassaan vastineessa esittänyt mittauspisteen MP7 siirtämistä mittauspisteen MP6 itäpuolelle. Tämän vuoksi ja kun otetaan huomioon aluehallintoviraston päätöksen lupamääräystä 20 koskevat perustelut, lupamääräystä on tarpeen muuttaa mittauspisteen MP7 osalta edellä ratkaisuosasta ilmenevällä tavalla.

Asiakirjojen mukaan lupamääräyksessä 20 tarkoitettu mittauspiste MP6 sijaitsee suojaviheralueesta pohjoiseen alueella, joka on asemakaavan mukaista luonnontilassa säilytettävää puistoaluetta (PL1). Kun otetaan huomioon aluehallintoviraston päätöksen kyseistä lupamääräystä koskevat perustelut, lupamääräystä 20 ei ole perusteita mittauspisteen MP6 osalta muuttaa muutoin kuin, että lupamääräyksessä käytetty ilmaisu ”virkistysalueella” muutetaan koskemaan asemakaavan mukaista luonnontilassa säilytettävää puistoaluetta (PL1).

Hallinto-oikeuden päätöksellään lupamääräykseen 20 tekemä lisäys, jonka mukaan ELY-keskus voi tarvittaessa päättää mittauspisteiden siirtämisestä, on tarpeen säilyttää muun ohella valvonnallisista syistä sekä mittauspisteiden tarkemmasta sijainnista yhdessä luvanhaltijan kanssa sopimisen mahdollistamiseksi.

Muut vaatimukset ja asian lopputulos

Lupamääräyksellä 26 luvanhaltijalle eli Rauman Satama Oy:lle on satamatoiminnan järjestäjänä asetettu velvoite sille kuuluvien mahdollisuuksien rajoissa toimia kyseisen lupamääräyksen mukaisesti. Lupamääräys 26 on ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin 6 kohta huomioon ottaen tarpeellinen ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräys ei tarkoita sitä, että ympäristöluvan haltija olisi asetettu vastuuseen alueella sataman tukitoimintoja harjoittavien yritysten toiminnasta, eikä luvanhaltijalle ole määräyksellä annettu eikä ole voitukaan antaa valvontaviranomaiselle kuuluvia velvollisuuksia. Kun otetaan huomioon, mitä hallinto-oikeuden päätöksessä on tältä osin lausuttu muun ohella yhtiön vastuusta ja sen rajauksesta satamatoiminnan tukitoimiin nähden, hallinto-oikeuden päätöstä ei ole perusteita muuttaa lupamääräyksen 26 osalta.

Lupamääräyksen 2 tarkoituksena on varmistaa, että Rauman Satama Oy, joka on sataman pitäjänä satamatoiminnan järjestämisestä vastaava toiminnanharjoittaja, on riittävästi selvillä pesutoiminnan päästöistä sekä mahdollisuuksiensa rajoissa huolehtii siitä, että sataman konttipesupaikalla noudatetaan ympäristölupapäätöstä. Rauman Satama Oy:tä ei määräyksen johdosta ole pidettävä valvontaviranomaisena, vaan toiminnanharjoittajana, jonka tehtävänä on saattaa kyseinen määräys asianomaista tukitoimintaa harjoittavan yrityksen tietoon ja edellyttää käytettävissään olevilla keinoilla sen noudattamista. Satamajärjestyksen muuttuminen

kunnallisesta säädöksestä sataman pitäjän isännänvallallaan antamiksi määräyksiksi ei aiheuta sellaista muutosta sataman asemaan, että määräystä ei sen vuoksi voitaisi antaa.

Kun otetaan huomioon aluehallintoviraston päätöksen lupamääräystä 7 koskevat perustelut ja ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin 1 kohta, lupamääräystä 7 ei ole perusteita yhtiön valituksesta muuttaa.

Näillä perusteilla ja kun muutoin otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen lopputuloksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Riitta Mutikainen
oikeusneuvos

Hannu Ranta (t)
oikeusneuvos

Kari Tornikoski
oikeusneuvos

Tuomas Kuokkanen
oikeusneuvos

Jaakko Autio
oikeusneuvos

Riku Vahala
ympäristöasiantuntijaneuvos

Anna-Liisa Kivimäki
ympäristöasiantuntijaneuvos

Irene Mäenpää
Asian esittelijä, esittelijäneuvos

Jakelu

Päätös

Jäljennös

Rauman Satama Oy, oikeudenkäyntimaksu 500 euroa

Vaasan hallinto-oikeus

Etelä-Suomen aluehallintovirasto/Ympäristölupavastuualue

Pro Petäjäs ry ja Harri Vanne

Rauman ympäristö- ja lupalautakunta

Rauman kaupunginhallitus

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/

Kalatalousryhmä

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/

Ympäristö ja luonnonvarat

Suomen ympäristökeskus

Ympäristöministeriö